

ROLUL BLINDATELOR – DE LA CONVENȚIONAL LA HIBRID

ARMORED VEHICLE'S ROLE – FROM CONVENTIONAL TO HYBRID

Lt.col. Sorin BĂLAN*

Tranziția blindatelor de la rolul militar consacrat la cel specific acțiunilor hibride este condiționată și provocată de metamorfoza mediului operațional, mutațiile cauzate de această schimbare și modul de ducere al acțiunilor kinetice de către amenințarea hibridă.

Transferul acțiunilor militare care întrebunțează blindate, din zonele nepopulate către aglomerările urbane, are influențe asupra rolului platformelor blindate.

The transition of armored vehicles from their traditional role to the one of hybrid actions is conditioned by the change in operational environment, the mutations caused by this change and the way of conducting kinetic actions by the hybrid threat.

The transfer of military actions that employ armored vehicles from the unpopulated areas to the urban ones has influenced the role of armored platforms.

Cuvinte-cheie: antiblindat; rol; antitanc; hibrid.

Keywords: antiarmored; role; antitank; hybrid.

Fizionomia, în continuă devenire, a conflictelor militare, ca parte a acțiunilor hibride desfășurate pe scară din ce în ce mai largă, de către un număr de actori statali și nonstatali, are implicații și asupra rolului mijloacelor blindate în astfel de conflicte.

Analiza acțiunilor militare kinetice recente, care au implicat întrebunțarea componentei terestre, evidențiază două moduri de întrebunțare a platformelor blindate, deosebind, oarecum, rolul acestora, în rol militar și într-unul hibrid.

Tranziția, de la rolul militar consacrat la cel specific acțiunilor hibride, este condiționată și provocată de metamorfoza mediului operațional și mutațiile, cauzate de această schimbare, modului de ducere a acțiunilor kinetice de către amenințarea hibridă. Transferul acțiunilor militare care întrebunțează blindate, din zonele nepopulate către aglomerațiile urbane, are influențe asupra rolului militar al platformelor blindate.

Asistăm, în continuare, la exprimarea rolului militar al blindatelor de toate categoriile, prin utilizarea acestora în context întrunit și interarme, chiar dacă cu precădere acțiunile se desfășoară în mediul urban. Prin urmare, nevoia de sprijin apropiat al infanteriei, care în mediul urban are rolul de a „curăța clădire cu clădire”. Acestea trebuie, de asemenea, monitorizate și controlate periodic pentru a nu permite recuperarea și re folosirea acestora de către actorii hibridi. De asemenea, blindatele în îndeplinirea rolului lor militar în astfel de mediu de angajare au nevoie de asigurarea mobilității de către forțele de geniu, de sprijin cu foc din partea artileriei și aviației, de informații și, nu în ultimul rând, de sprijin logistic adecvat.

Se mențin, astfel, principiile de întrebunțare ale blindatelor, chiar dacă ușor adaptate, care presupun folosirea acestora pe direcțiile principale, masare și dispersarea acestora, prin executarea de manevre în adâncime și într-un ritm accelerat. În aceste condiții, rolul militar al platformelor blindate urmărește următoarele:

- ruperea apărării, chiar dacă conturul acesteia devine nedefinit și fluid (permanent în schimbare);

*Regimentul 52 Artilerie Mixtă
„General Alexandru Tell”
e-mail: balan.sorin73@gmail.com

- exploatarea momentelor favorabile;
- acțiunile de urmărire și încercuire,
- acțiunile în interiorul dispozitivului de luptă prin:
 - distrugerea locațiilor unde se află liderii;
 - distrugerea depozitelor de carburant, muniții și armament.
- realizarea surprinderii.

Totuși, chiar dacă confruntările armate specifice războiului hibrid se desfășoară, în special, în zonele locuite, elemente ale dispozitivului de luptă ale actorilor hibridi sunt dispersate în locuri izolate, cum ar fi peșterile sau alte zone fortificate în mod natural. Analiza acțiunilor blindatelor în conflictele recente a evidențiat resuscitarea tacticii „tancului nomad”. Acționarea în mod independent, prin executarea de raiduri, pare fi o soluție de compromis pentru apropierea de astfel de obiective izolate. Acționând izolat, sau chiar combinat cu un alt mijloc blindat, s-a dovedit că se poate strecura și apropia mai ușor de punctele izolate. Folosind tactica tancului nomad, executând deplasările în afara căilor de comunicațiilor, în teren deschis, în special pe timp de noapte, coordonat din aer și beneficiind de informații furnizate de UAV-uri și de către forțele speciale, rolul sistemelor blindate de realizare a surprinderii este amplificat semnificativ.

Pe lângă rolul clasic, consacrat din punct de vedere militar, consider că platformele blindate îndeplinesc și un rol important de amenințare și de destabilizare a acțiunilor planificate de către actorii care reprezintă amenințarea hibridă.

În primul rând, blindatele de orice fel, dar în special cele moderne, joacă un rol important în *descurajarea* declanșării acțiunilor hibride. Demonstrațiile de forță, ca mijloc de descurajare, nu reprezintă ceva nou. O structură de blindate, mobilă și pregătită pentru a interveni la nevoie, determină orice adversar la analize suplimentare înaintea declanșării unei acțiuni.

De asemenea, demonstrațiile de forță nu sunt orientate doar către exterior. Ele sunt un mijloc important de demonstrare a capacităților militare și de câștigare a încrederii propriei populații. „Olimpiada” tancurilor organizată de Federația Rusă este un astfel de exemplu.

Platformele blindate, fie tancuri, transportoare blindate sau vehicule blindate specializate, reprezintă vectorul tehnic cel mai important al

forțelor terestre al oricărui organism militar. Numărul și calitatea mijloacelor blindate aparținând unei structuri militare reprezintă o sursă de putere, dar în același timp și un *potențator de mesaj*.

Credibilitatea mesajului unui actor este simbiotică cu forța militară a acestuia. „Forța militară a unui regim depinde de mai mulți factori, cum ar fi: loialitatea trupelor, nivelul de operativitate al echipamentului și numărul de pierderi pe care și-l permite”¹. Astfel, se poate afirma că mesajul unui actor, care deține un număr mare de blindate, are un impact mai profund și mai credibil.

În aceeași măsură, doar numărul mare de platforme blindate, neperformante și neoperative sau cu lideri fără pregătire și inițiativă, poate fi un factor care să reducă credibilitatea și, implicit, impactul mesajelor.

În Siria, de exemplu, la începutul războiului civil din 2011, armata siriană avea reputația celei mai puternice dintre armatele țărilor arabe. Aceasta deținea un „un număr de aproximativ 4.950 de tancuri și 4.600 de vehicule blindate”².

Cu toate acestea, din cauza numărului mic de mijloace modernizate, precum și a estompării libertății de acțiune și a asumării deciziei și inițiativei (cauzate de sistemul centralizat de comandă instituit de către Hafez-al-Assad), reputația și mesajul autorităților militare și civile nu au fost suficient de credibile pentru a împiedica declanșarea acțiunilor insurgente.

Este cert că războiul mediatic, prin folosirea tuturor canalelor pentru transmiterea mesajelor, reprezintă o dominantă importantă a războiului hibrid. Platformele blindate modernizate, cu personal instruit și într-un număr suficient, pot îndeplini, în contextul conflictelor hibride, rolul de *potențator mediatic*.

De asemenea, consider că în contextul războiului hibrid, platformele blindate pot juca un rol de *destabilizator inițial* foarte mare. Datorită mobilității și impetuoșității specifice, blindatele pot constitui o forță de intimidare cu efect destabilizator uriaș. Negocierile, în epoca războiului hibrid, se desfășoară „postbellum”, după ce un teritoriu a fost cucerit. Viteza cu care se ocupă acest teritoriu este esențială și depinde de mobilitatea mijloacelor care să poată realiza aceasta, înainte de a se risipi confuzia creată de celelalte instrumente (informaționale, diplomatice) de putere. Blindatele de orice fel dețin această mobilitate și au fost întrebuințate în acest scop.

Prin adaptarea mijloacelor blindate la provocările militare existente în noul mediu operațional care s-a mutat în spațiul urban, acestea vor trebui să îmbine în mod judicios atât rolul clasic militar, cât și cel de descurajare și de potențator mediatic.

Indiferent, însă, de rolurile pe care platformele blindate le vor avea în viitor, acestea vor trebui să fie în continuare competitive, din următoarele puncte de vedere:

- protecție;
- putere de foc;
- mobilitate;
- capacitate de conducere și de integrare.

Având în vedere că blindatele moderne nu mai sunt doar „vehicule blindate de luptă, autopropulsat cu mare capacitate de foc... cu o mare mobilitate în orice fel de teren, asigurând un nivel ridicat de protecție”³, caracteristicile blindatelor trebuie analizate mult mai complex.

Protecția cibernetică reprezintă o componentă nouă în asigurarea protecției blindatelor. Protejarea sistemelor informatice cu care sunt dotate blindatele moderne, criptarea fluxurilor de date transmise și primite, precum și dezvoltarea unor sisteme avansate și informatizate de recunoaștere amic-inamic, pentru evitarea fratricidului, reprezintă provocări noi, unde acțiunile blindatelor în războiul hibrid trebuie să răspundă. Integrarea acestor elemente, în sistemele de management al spațiului de luptă, de care blindatele moderne depind din ce în ce mai mult, reprezintă o necesitate.

De asemenea, puterea de foc a mijloacelor blindate revendică transformări în contextul războiului hibrid. Având în vedere că mediul de angajare a devenit fluid și confuz, nedelimitat și neclar, de cele mai multe ori mixat cu populația civilă, blindatele nu-și mai permit o putere de foc disproporționată.

Tranziția de la platformele cu o mare putere de foc la cele cu putere de foc selective și cu efecte colaterale minime, prin integrarea sistemelor de armament neletale, folosite deja de forțele de ordine, în sistemele blindate, consider că reprezintă o soluție de viitor.

În aceeași ordine de idei, armamentul folosit de blindate trebuie sincronizat, în timp real, cu sistemele de detectare și urmărire a țintelor de pe alte platforme pentru creșterea eficienței utilizării acestuia. Reducerea timpului de reacție de la

detectare până la angajare va crește rata de succes având în vedere că amenințarea hibridă folosește, la valențe maxime, tactica *lovește și dispare*.

Mobilitatea rămâne o componentă esențială în întrebuințarea blindatelor. Pentru evitarea imobilizării (mobility kill) platformelor blindate, acestea trebuie să-și sporească protecția, ritmul de deplasare, dar și capacitățile de trecere. „Manevra sintetizează mobilitatea, ritmul și dinamismul și constituie o componentă esențială a concepției acțiunii și o condiție a reușitei acesteia”⁴. Rămâne de găsit compromisul optim între greutate și protecție care să permită o mobilitate crescută.

Mobilitatea este în mare măsură dependentă și de posibilitățile de observare și de comunicare care la blindatele moderne se realizează din ce în ce mai mult de către sistemele informatice integrate cu alte platforme. O *vizibilitate electronică* mai bună va avea ca rezultat o orientare și, implicit, o mobilitate mai bună.

Acest deziderat conduce la necesitate unei capacități de conducere integrată și automatizată atât între platformele blindate, cât și cu alte sisteme. Platformele independente, telecomandate, în care intervenția umană este din ce în ce mai redusă, reprezintă viitorul. Dar conducerea acestor viitoare drone blindate și integrarea lor în concepția acțiunii reprezintă încă un vis.

În concluzie, consider că rolul platformelor blindate, în contextul confruntărilor hibride, migrează de la cel clasic, militar, integrat în concepția armelor întrunite cu nevoi substanțiale de sprijin, la cel de platforme cvasiindependente, cu efect de potențator mediatic, cu putere de foc selectivă și cu efecte colaterale minime, sau către zero, care vor avea ca și consecință descurajarea actorilor hibridi nonstatali, care întrebuințează zonele populate ca mediu operațional.

Rolul și importanța blindatelor în arhitectura viitoare a conflictelor militare vor fi mai bine conturate în urma implementării lecțiilor identificate pe timpul conflictelor recente și prezente.

Pentru realizarea acestui deziderat, unii autori americani propun înființarea unei unități specializate în lupta blindatelor în noul mediu urban de angajare. „Analiza postacțiune a luptelor urbane furnizează o orientare pertinentă pentru operațiile viitoare în orașe. Pe termen scurt către mediu, Forțele Terestre vor trebui să-și adapteze modul de angajare a structurilor organizatorice

și echipamentele existente. Pe termen lung, Forțele Terestre au nevoie de o unitate special destinată luptei urbane, precum au fost înființate, inițial, Diviziile 10 de Vânători de Munte și 82 Aeropurtată pentru a dezvolta competențe militare unice. Aceasta va păstra lecțiile învățate într-o unitate activă pregătind forțele pentru viitoarele conflicte urbane, mai bine decât orice regulament sau document”⁵.

Consider că viitorul aparține exoschelețelor blindate cu sistem de protecție activ, cu putere de foc selectivă și minim invazivă, cvasi autonome. Însă, drumul până la aceste sisteme, variante fiind deja în cercetare, trece prin conflictele în mediul urban la care blindatele de astăzi trebuie să se adapteze.

NOTE:

1 Joseph Holiday, *The Syrian Army doctrinal order of battle*, 2013, www.understandingwar.org/sites/default/files/SyrianArmy-docOOB

2 Antony H. Cordesman, *Israel and Syria: The military balance and prospects of war*, Center for Strategic and International Studies, Washington DC, 2007, p. 152, varianta online.

3 *Treaty of conventional armed forces in Europe*, Paris, 1990.

4 Viorel Buța, Gelu Alexandrescu, Daniel Dumitru, *Elemente dinamice ale câmpului de luptă modern*, Editura UNAp, București, 2004, p. 14.

5 Dennis A. Lowe, *Employing armor against the Islamic State: the inevitable urban combined armed fight*, 26 septembrie, <https://www.google.ro/url?sa=t&rct>

BIBLIOGRAFIE

*** *Treaty of conventional armed forces in Europe*, Paris, 1990.

Buța Viorel, Alexandrescu Gelu, Dumitru Daniel, *Elemente dinamice ale câmpului de luptă modern*, Editura UNAp, București, 2004.

Cordesman H. Antony, *Israel and Syria: The military balance and prospects of war*, Center for Strategic and International Studies Arleigh A. Burke Chair in Strategy, Washington DC, 2007, varianta online.

Holiday Joseph, *The Syrian Army doctrinal order of battle*, 2013, www.understandingwar.org/

Lowe A. Dennis, *Employing armor against the Islamic State: the inevitable urban combined armed fight*, <https://www.google.ro/url?sa=t&rct>

Radu Vasile, *Acțiunile antiblindate în operația de apărare, în noua fizionomie de desfășurare a războiului modern*, Teză de doctorat, UNAp „Carol I”, București, 2006.